

અધ્યયન નિષ્પત્તિ : SS 6.24 સરકારના વિવિધ સ્તર સ્થાનિક, રાજ્ય અને સંઘને ઓળખે છે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા : → આપણો દેશ - આપણી સરકાર → લોકશાહીના મૂલ્યો
 → સરકારના પ્રકાર : → સરકાર અને કાયદો
 (1) લોકશાહી સરકાર
 (2) સામ્યવાદી સરકાર
 (3) રાજાશાહી સરકાર

પ્રશ્ન - 1 નીચે આપેલા દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ શોધી ☐ માં લખો.

- સરકાર બાબતે કયું વિધાન સાચું છે ? ☐ D
 (1) દેશના સંચાલન માટે કે નિર્ણયો લેવા સરકારની જરૂર પડે છે.
 (2) દેશના વિકાસ માટે સરકાર આયોજનપૂર્વક કાર્ય કરે છે.
 (3) બંધારણને કેન્દ્રમાં રાખી કાયદા બનાવવાનું કાર્ય કરે છે.
 (4) કાયદાનો અમલ કરવાનું કાર્ય કરે છે.
 (A) માત્ર 1 (B) માત્ર 3
 (C) 1, 2 અને 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ
- કયા પ્રકારના શાસનમાં લોકો મતદાન દ્વારા પોતાના પ્રતિનિધિ ચૂંટે છે ? ☐ A
 (A) લોકશાહી સરકાર (B) સામ્યવાદી સરકાર
 (C) રાજાશાહી સરકાર (D) એકપક્ષ નહિ
- ભારત દેશમાં ચૂંટાયેલી સરકારની મુદત સામાન્ય રીતે કેટલા વર્ષની હોય છે ? ☐ C
 (A) છ વર્ષ (B) ચાર વર્ષ
 (C) પાંચ વર્ષ (D) ત્રણ વર્ષ
- વિશ્વમાં સૌથી વધુ મતદાર ધરાવતો લોકશાહી દેશ કયો છે ? ☐ D
 (A) ચીન (B) અમેરિકા
 (C) રશિયા (D) ભારત
- નીચેનામાંથી કયું લક્ષણ રાજાશાહી પ્રકારનું નથી ? ☐ C
 (A) શાસક તરીકે કોઈ એક વ્યક્તિ શાસન કરે છે.
 (B) મોટેભાગે શાસક એટલે કે રાજાનું પદ વારસામાં મળે છે.
 (C) લોકોને પોતાના શાસક ચૂંટવાનો અધિકાર હોય છે.
 (D) એક વ્યક્તિ દ્વારા લેવાતા નિર્ણયો અહીં અંતિમ માનવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન - 2 (A) બંધ બેસતાં જોડકાં રચો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
1. રાજાશાહી સરકાર	1. - B	(A) સામ્યતા કે સરખાપણાને મહત્વ આપે છે.
2. રાજ્ય સરકાર	2. - F	(B) એક જ વ્યક્તિ શાસન કરે છે.
3. સ્થાનિક સરકાર	3. - D	(C) સમગ્ર દેશમાં કાર્યભાર સંભાળે છે.
4. રાષ્ટ્રીય સરકાર	4. - C	(D) ગામ કે શહેર માટે કાર્યભાર સંભાળે છે.
5. સામ્યવાદી સરકાર	5. - A	(E) સમગ્ર રાજ્યમાં કાર્યભાર સંભાળે છે.

(B) નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

1. લોકશાહીમાં લોકોના હાથમાં સત્તા હોતી નથી.	☒
2. રાજાશાહી શાસક ચૂંટણી વગર પસંદ થાય છે.	☒
3. અદાલત સરકારને વિવિધ મુદ્દાઓ માટે સૂચન કે આદેશ કરી શકે છે.	☒
4. ગામ કે શહેરનો કાર્યભાર સ્થાનિક સરકાર સંભાળે છે.	☒
5. ભારતમાં પ્રમુખશાહી લોકશાહી વ્યવસ્થા જોવા મળે છે.	☒

પ્રશ્ન - 3 (A) યોગ્ય શબ્દો વડે નીચેનાં વિધાનોની ખાલી જગ્યાઓ પૂરો.

1. દુનિયામાં સૌથી મોટી લોકશાહી ધરાવતો દેશ ભારત છે.
2. વિશ્વમાં સામ્યવાદી વિચારધારાને ફ્રાંચીઝી વિચારધારા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
3. આપણા દેશની સરકારને ચૂંટણી દ્વારા ચૂંટવામાં આવે છે.
4. રાજાશાહીમાં કોઈ એક વ્યક્તિ શાસન હોય છે.

(B) તફાવત જણાવો.

લોકશાહી સરકાર	રાજાશાહી સરકાર
- લોકશાહીમાં લોકો મતદાન દ્વારા પ્રતિનિધિ પુરવઠા આપે છે.	- રાજાશાહીમાં રાજાનું પદ વારંવાર:- પારાગત હોય છે.
- લોકશાહીમાં લોકોને કેન્દ્રમાં રાષ્ટ્રીય સરકાર કાર્ય કરે છે.	- રાજાશાહીમાં વ્યક્તિગત કિર્દીના શાસન હોય છે.
- લોકશાહીમાં સરકારની મુદત 5 વર્ષની હોય છે.	- રાજાશાહીમાં કોઈ મુદત હોતી નથી.

પ્રશ્ન - 4 (A) નીચેનાં પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યોમાં લખો.

1. સરકારના મુખ્ય પ્રકાર કેટલા અને કયા કયા છે? સરકારના મુખ્ય ત્રણ પ્રકાર છે. (1) લોકશાહી (2) રાજાશાહી (3) રાજાશાહી સરકાર.
2. આપણા દેશમાં કયા પ્રકારની શાસન વ્યવસ્થા જોવા મળે છે? આપણા દેશમાં સંસદીય લોકશાહી શાસન વ્યવસ્થા છે.
3. લોકશાહી શાસન વ્યવસ્થામાં કેટલા પ્રકાર છે? કયા કયા? લોકશાહી શાસન વ્યવસ્થાના બે પ્રકાર છે. (1) પ્રમુખશાહી પદ્ધતિ (2) સંસદીય પદ્ધતિ.

(B) નીચેનાં વિધાનો માટે કારણો આપો.

1. લોકશાહીમાં લોકોને કેન્દ્ર સ્થાને માનવામાં આવે છે. અબુલકાસમ મિલ્કી લોકશાહીની વ્યાખ્યા આપી હતી. લોકશાહીમાં લોકો મતદાન દ્વારા પ્રતિનિધિ પુરવઠા આપે છે. આ પ્રતિનિધિઓમાંથી દેશના વડીલત મારે સરકાર લોકોની રચના કરવામાં આવે છે. આ સરકારે લોકોની દરેક અનુસાર દેશની વડીલત કરવી પડે છે.

2. લોકોના અધિકારો રાજાશાહીમાં જળવાતા નથી. રામશાહીમાં વ્યાપ્તકુળદ્વી શાસન ફેલાઈ. તેમાં રામનું પદ વારસાગત ફેરે છે. રામશાહીમાં લોકોની પ્રતિણી શાસક ચંદલાની આધિપત્ય ફેરે નથી. રામશાહીમાં સર્વ સત્તા રામના હાથમાં ફેરે છે. તેથી રામશાહીમાં લોકોના અધિકારો જળવાતા નથી.
3. સરકાર કાયદામાં ફેરફાર કરે છે. સરકાર બંધારણની કિલ્લામાં રાખીને, લોકોની ઘરના-લોકોના- અનુસાર લોકોની માટે જરૂરી કાયદા ઘડે છે. લોકશાહીમાં તે લોકોના બદલાય તે સરકારે ઘડેલા, કાયદામાં, સરકારે અમલમાં મૂકેલા કાયદામાં ફેરફાર કરવા પ્રેરે છે.

પ્રશ્ન - 5 (A) ટૂંકનોંધ લખો.

1. સરકારનું મહત્વ (1) દરેક દેશની જુદા-જુદા ભિન્નતા લેવા માટે તેમજ આ ભિન્નતાની અમલ કરવા માટે સરકારની જરૂર છે. (2) દરેક દેશમાં બંધારણ અનુસાર કાયદા બનાવવા, તેમજ અમલમાં મૂકવા તેમજ તેમાં સુધારા કરવા સરકારની જરૂર છે. (3) સરકારે બનાવેલા કાયદા અને ભિન્નતા દેશના બધા લોકોને સમાન રીતે લાગુ પાડવા માટે સરકાર જરૂરી છે. (4) લોકશાહીમાં લોકોની ઘરના મુખ્ય વડીલ પલાવવા સરકારની જરૂર પ્રેરે છે. સરકાર જ લોકશાહીના કાયદા વડે છે.

લોકોને કેન્દ્રમાં રાખી સરકાર કામ કરે છે. આ પ્રકારના શાસનમાં બધાને સામ્યતા કે સરખાપણાને વિશેષ મહત્વ આપવામાં આવે છે. સરકારનું સંચાલન લોકો દ્વારા સીધા મતદાન થકી આડકતરી રીતે લોકો જ કરે છે. શ્રમિક, મજૂરો કે શોષિત લોકોને આર્થિક, બૌદ્ધિક કે વૈચારિક રીતે સમાનતા કે સામ્યતાના આધારે જોડીને સરકારનું સંચાલન કે શાસન ચલાવાય છે. આ શાસનવ્યવસ્થા શાસકનું પદ વારસામાં મળે છે. આ પ્રકારના શાસનમાં લોકોને પોતાનો શાસક ચૂંટવાનો અધિકાર હોતો નથી. લોકોના સર્વાંગી વિકાસ અને અધિકારો માટે આ સરકાર ખૂબ જ મહત્વ ધરાવે છે. એક વ્યક્તિ દ્વારા લેવાતા નિર્ણયો અહીં આખરી માનવામાં આવે છે.

1. લોકશાહી સરકાર : લોકોની કિંદ્રમાં વાણી સરકારનું કામ કરે છે. સરકારનું સંચાલન લોકો દ્વારા સીધા મતદાન થકી શ્વાસકારી રીતે લોકો જ કરે છે.
2. સામ્યવાદી સરકાર : શ્વા પુષ્કારા શાસનમાં બધાની સામ્યતા કે સરખાપણાની વિશીષ્ઠ મહત્વ શ્વાપવામાં આવે છે. પ્રમિષ્ઠ, મજૂરી લોકોની શ્વાધીકાર, બૌદ્ધિક કે વૈશ્વાધિક રીતે સમાજવાતા શ્વાધારે મોટી સંરકારનું સંચાલન ચલાવાય છે.
3. રાજશાહી સરકાર : શ્વા શાસનવ્યવસ્થા શાસનનું યદ્ મળે છે. શ્વા પુષ્કારા શાસનમાં લોકોની પિતાની શાસક શંટલાની શ્વાધિકાર ફીલી વાળી. શ્વીક દ્વારા લેવાતી શ્વાધિત શ્વાધરી માનવામાં આવે.

પ્રશ્ન - 6 દૈનિક વર્તમાનપત્ર કે અન્ય સાહિત્યમાંથી 'સરકારના કાર્યો' અંગેનું કટિંગ મેળવી અહીં ચોંટાડો.

૨૬ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૯

પંચ વિજયોમાંથી પ્રથમ પંચ દિવસમાં 100 કેસ રાત્રે લગભગ ૧૮૪૨૪૬૪ માર ૨૪૬૪ ૫ દિવસમાં લેબોરેટરી કેસને લઈને ૩૪૬ કેસ, ૬૨ ૬૪૬૬૬ જાણી ચક્ર લગ્ન કેસ લઈને

ઉત્તર ગુજરાતમાં ત્રીજી લહેર રોકેટ ગતિએ : ત્રણ દિવસમાં 251 કેસ નોંધાયા

મોરબાના પિરાણમાં લેલી વધુ કાર્યાલય લેલેસ 250 કેસ

મોરબા, કાર્યાલય વધારામાં રાત્રે રાત્રે લગભગ ૨૫૦ કેસ

૫૫૫ જે કોઈ કેસ લઈને તે વિશિષ્ટ વધારામાં ૨૫૦ કેસ, ૬૨૫૫ મુજબનાં લગભગ ૨૫૦૦ લેબોરેટરી કેસ ૨૫૦ કેસ

૫૫૫ જે કોઈ કેસ લઈને તે વિશિષ્ટ વધારામાં ૨૫૦ કેસ, ૬૨૫૫ મુજબનાં લગભગ ૨૫૦૦ લેબોરેટરી કેસ ૨૫૦ કેસ

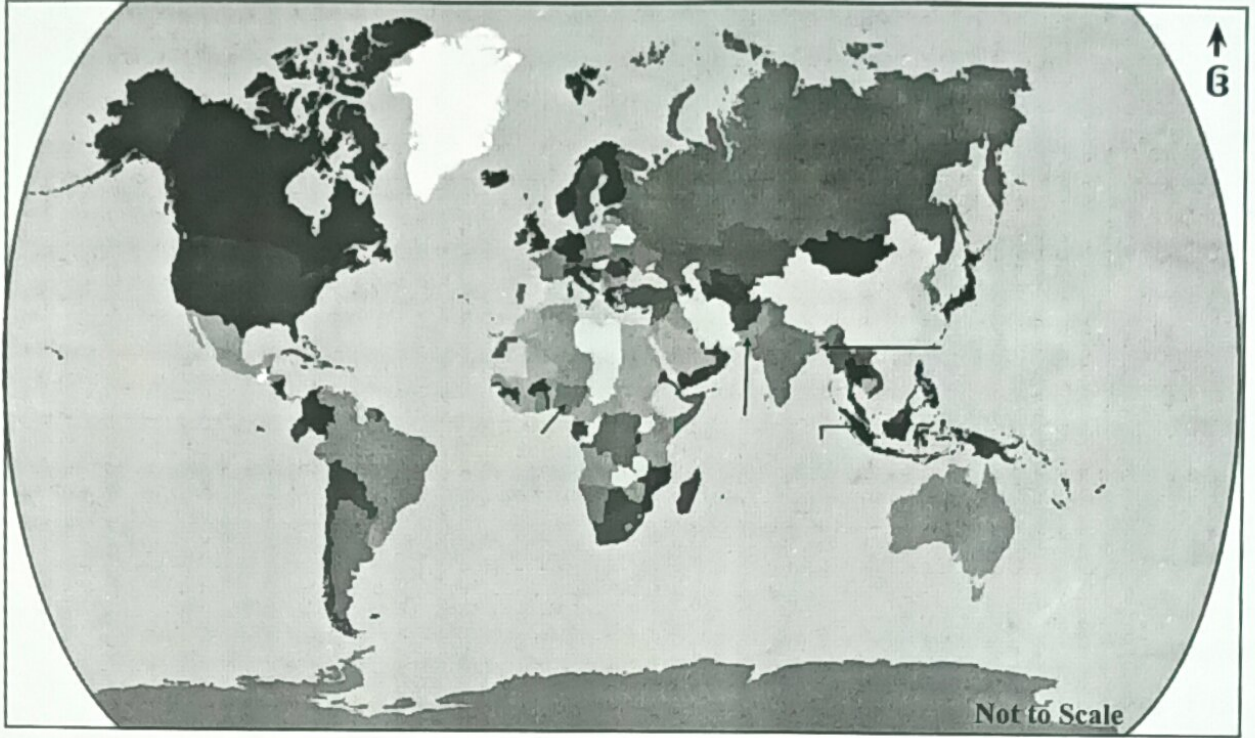
૫૫૫ જે કોઈ કેસ લઈને તે વિશિષ્ટ વધારામાં ૨૫૦ કેસ, ૬૨૫૫ મુજબનાં લગભગ ૨૫૦૦ લેબોરેટરી કેસ ૨૫૦ કેસ

૫૫૫ જે કોઈ કેસ લઈને તે વિશિષ્ટ વધારામાં ૨૫૦ કેસ, ૬૨૫૫ મુજબનાં લગભગ ૨૫૦૦ લેબોરેટરી કેસ ૨૫૦ કેસ

૫૫૫ જે કોઈ કેસ લઈને તે વિશિષ્ટ વધારામાં ૨૫૦ કેસ, ૬૨૫૫ મુજબનાં લગભગ ૨૫૦૦ લેબોરેટરી કેસ ૨૫૦ કેસ

પ્રશ્ન - 7 આપના શિક્ષકશ્રી પાસેથી માર્ગદર્શન મુજબ અહીં આપેલ એશિયા ખંડના નકશામાં વિવિધ શાસન વ્યવસ્થા ધરાવતાં દેશો દર્શાવો.

- (1) લોકશાહી શાસનવ્યવસ્થા દેશનાં નામ (2) સામ્યવાદી શાસનવ્યવસ્થા દેશનાં નામ
(3) રાજાશાહી શાસનવ્યવસ્થા દેશનાં નામ

SCE મૂલ્યાંકન

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	SCE મૂલ્યાંકન			ગુણ
		x	?	✓	
SS 6.24	સરકારના વિવિધ સ્તર સ્થાનિક, રાજ્ય અને સંઘને ઓળખે છે.				

વાલીની સહી :

શિક્ષકની સહી :

તારીખ :